

Powojnie

Wieś wielkopolska
w latach 1945-1948

Krzysztof Strykowski

Powojnie

Wieś wielkopolska
w latach 1945-1948

Projekt okładki:
Fundacja TRES (Agnieszka Juraszczyk)

Recenzja:
prof. dr hab. Stanisław Jankowiak
dr hab. Małgorzata Machałek, prof. Uniwersytetu Szczecińskiego

Copyright © by:
Krzysztof Strykowski

Copyright © by:
Wydawnictwo Rys

Korekta:
Sebastian Surendra

Wydanie I

Poznań 2021

**Wydanie publikacji dofinansowane przez
Wydział Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
oraz Naczelną Dyрекję Archiwów Państwowych**

ISBN 978-83-66666-84-9
ISBN 978-83-963138-2-9

Wydanie:

Wydawnictwo Rys
ul. Kolejowa 41
62-070 Dąbrówka
tel. 600 44 55 80
e-mail: tomasz.paluszynski@wydawnictworys.com
www.wydawnictworys.com

Archiwum Państwowe w Poznaniu
ul. 23 Lutego 41/43
61-744 Poznań
tel. (61) 852-46-01
fax (61) 851-73-10
e-mail: archiwum@poznan.ap.gov.pl

Moim Najbliższym poświęcam

Spis treści

Wstęp.....	9
Rozdział I. Pokłosie wojny	13
1. Wieś w ostatnich dniach wojny	15
2. „Wieś dla frontu”	27
2.1. Rekwizycje wojskowe.....	27
2.2. Prace przyfrontowe	33
3. Armia Czerwona wobec wsi i jej mieszkańców.....	38
Rozdział II. Przemiany ustroju rolnego.....	53
1. Reforma rolna, jej początki, przebieg i efekty	55
2. Powstanie i organizacja państwowego sektora rolnictwa	77
Rozdział III. Problemy odbudowy wsi i produkcji rolnej.....	97
1. Straty wojenne i ich likwidacja.....	99
2. Stan i odbudowa inwentarza	107
3. Obowiązkowe dostawy i inne świadczenia	123
4. Między próbami modernizacji a kolektywizacją.....	140
Rozdział IV. Życie codzienne społeczności wiejskiej.....	153
1. Warunki życia	155
1.1. Wyżywienie i zaopatrzenie	155
1. 2. Opieka zdrowotna.....	160
2. Klęski żywiołowe.....	166
3. Cienie życia wsi	175
4. O bezpieczeństwo i porządek	183
Rozdział V. Oświata, kultura i sport na wsi.....	195
1. Wiejska oświata.....	197
2. Kultura	213
3. Sport i kultura fizyczna.....	227
Rozdział VI. Kościół i życie religijne mieszkańców wsi.....	231
1. „Między wójtem a plebanem”	233
2. Organizacja i życie wiejskiej parafii	246
Rozdział VII. Polityka na wsi, wieś w polityce.....	255
1. Walka o polityczne wpływy	257
2. Referendum i wybory.....	271
3. W początkach „walki klasowej” i umacniania dyktatury	279

Rozdział VIII. Wieś wobec niektórych problemów życia społeczno-politycznego	289
1. Wobec podziemia	291
2. Wobec Niemców i problemu Volkslisty	298
3. Repatrianci – nowi sąsiedzi	307
4. Udział w akcji osadniczej na Ziemiach Zachodnich.....	317
 Zakończenie	 325
 Wykaz używanych skrótów.....	 329
 Bibliografia.....	 333
Wykaz wykorzystanych źródeł.....	333
Literatura	335
Netografia.....	339
 Summary.....	 341
Zusammenfassung.....	345
 Indeks osób.....	 349
Indeks miejscowości	355